

Un sindicat reprezentativ poate fi reprezentat la negocierea și încheierea contractului colectiv de muncă la nivel de unitate, precum și în cazul conflictelor de interese, de către o federație sindicală care nu are reprezentativitate.

I. Pentru a facilita negocierea și încheierea contractului colectiv de muncă la nivel de unitate, ale cărui părți sunt angajatorul și salariații, legiuitorul a prevăzut o procedură specială de reprezentare a salariaților, menită să elimine dificultățile inerente negocierii și semnării unui contract special, contractul colectiv de muncă, ale cărui părți sunt, întotdeauna, numeroase în ceea ce-i privește pe salariați. În lipsa reglementării cu caracter de excepție a reprezentării salariaților contractul colectiv de muncă ar fi trebuit semnat de fiecare salariat în parte sau de către mandatarii salariaților. Cu alte cuvinte, pe fiecare contract colectiv de muncă ar fi trebuit să stea cel puțin zeci de semnături, dacă nu sute sau mii. În această lumină cu privire la spiritul legii trebuie înțelese dispozițiile art. 230 din Codul muncii, republicat, care statuează că "părțile, reprezentarea acestora, precum și procedura de negociere și de încheiere a contractelor colective de muncă sunt stabilite potrivit legii". Legea la care trimite prevederea menționată din Codul muncii este Legea dialogului social nr. 62/2011, cu luarea în considerare a dispozițiilor art. 221-226 din Codul muncii.

În esență, reprezentarea salariaților se face de către așa-numiții reprezentanți ai salariaților, aleși în condițiile prevăzute de art. 221-226 din Codul muncii. În lipsa acestor articole, reprezentarea salariaților ar trebui să se facă de către reprezentanți ai lor care să fie, fiecare în parte, împuternicit prin mandat special de către fiecare salariat, întrucât toți salariații sunt parte în contractul colectiv de muncă. Legiuitorul a reglementat o procedură mai simplă față de cea de drept comun (contractul de mandat, reglementat de Codul civil), instituind posibilitatea ca reprezentanții salariaților să fie desemnați cu votul a jumătate plus unu din numărul salariaților (art. 221 alin. (3) din Codul muncii). Legiuitorul a mers și mai departe cu derogarea de la dreptul comun, facilitând și mai mult reprezentarea salariaților, prin recunoașterea puterii de reprezentare și sindicatelor. Reprezentarea părților la negocierea și semnarea contractului colectiv de muncă este reglementată în cuprinsul art. 134-136 din Legea nr. 62/2011, cu evidențierea atribuțiilor sindicatelor în acest sens, atribuții care sunt reglementate în cuprinsul aceleiași legi de art. 27-31 (Capitolul II, Secțiunea a 5-a – Atribuțiile organizațiilor sindicale).

II. Art. 134 și urm. din Legea nr. 62/2011 oferă o reglementare diferită reprezentării părților în cadrul negocierii colective, după cum urmează:

1. dacă la nivel de unitate nu există sindicat, reprezentarea salariaților se face **numai de către reprezentanții salariaților** (art. 135 alin. (1) lit. b) ultima teză din Legea nr. 62/2011);
2. dacă la nivel de unitate există sindicat care nu a dobândit reprezentativitatea și nici nu este afiliat la o federație sindicală reprezentativă în sectorul de activitate din care face parte unitatea, reprezentarea salariaților se face **numai de către reprezentanții salariaților** (art. 135 alin. (1) lit. b) prima teză din Legea nr. 62/2011);
3. dacă la nivel de unitate există sindicat care nu a dobândit reprezentativitate dar este afiliat la o federație sindicală reprezentativă, reprezentarea salariaților se face de către **reprezentanții salariaților împreună cu**, în măsura în care au fost mandatați în acest sens de către sindicatul la nivel de unitate care nu a dobândit reprezentativitate, reprezentanții federației sindicale reprezentative în sectorul de activitate din care face parte unitatea (art. 135 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 62/2011);

av. dr. Andrei E. Săvescu, SVSA

4. dacă la nivel de unitate sau la nivel de grupuri de unități există sindicat reprezentativ, respectiv sindicate reprezentative, reprezentarea salariaților se face de către **sindicatul reprezentativ**, respectiv sindicatele reprezentative (art. 134 pct. B din Legea nr. 62/2011).

În toate situațiile menționate este vorba despre reprezentarea salariaților, căci salariații au calitatea de parte în contractul colectiv de muncă. Reprezentarea interesează negocierea colectivă și formalitățile privind contractul colectiv de muncă. Drepturile și obligațiile din contractul colectiv de muncă aparțin părților raportului de muncă: angajatorul și salariații.

III. În cea de a treia ipoteză menționată mai sus avem de a face cu o recunoaștere de către legiuitor a extinderii reprezentativității federației sindicale la nivelul sindicatului constituit la nivel de unitate. Legiuitorul recunoaște și sindicatului care nu a dobândit reprezentativitatea calitatea de a desemna reprezentanți ai salariaților, doar că nu singur, ci alături de reprezentanții aleși salariaților desemnați în condițiile art. 221-222 din Codul muncii. Aptitudinea sindicatului nereprezentativ de a desemna împuterniciți pentru negocierea colectivă, alături de reprezentanții aleși ai salariaților, este supusă unei duble condiționări: împuternicirii sindicatului nereprezentativ, care primesc mandat din partea acestuia, trebuie să se numere printre reprezentanții desemnați în acest scop de către federația sindicală reprezentativă la care sindicatul nereprezentativ este afiliat. Așadar acești reprezentanți ai salariaților trebuie să prezinte un dublu mandat: atât din partea federației reprezentative cât și din partea sindicatului nereprezentativ afiliat la federație. Este important de subliniat că acești reprezentanți, desemnați de sindicat și federație, au calitatea de reprezentanți (nealeși) ai salariaților.

IV. În cea de a patra ipoteză menționată mai sus nu mai există dubla condiționare. Sindicatul reprezentativ poate desemna ca reprezentant al său la negocierea colectivă orice persoană.

Este o diferență esențială între acești reprezentanți desemnați de către sindicatul reprezentativ și reprezentanții (nealeși, desemnați) ai salariaților la care ne-am referit mai sus, la punctul III. **Reprezentanții desemnați de către sindicatul reprezentativ sunt reprezentanți ai sindicatului** (s.n. A.E.S.), în vreme ce reprezentanții la care am făcut referire la pct. III sunt reprezentanți ai salariaților. Acești din urmă reprezentanți nu pot fi desemnați doar de către sindicat (care este nereprezentativ), ci sunt supuși cerinței dublei desemnări (de către sindicat (nereprezentativ) și federație (reprezentativă)).

În ceea ce privește sindicatul reprezentativ, el are în mod direct calitatea de a reprezenta salariații, în virtutea legii. El însuși, ca persoană juridică, este reprezentantul salariaților. Calitatea de reprezentant al salariaților aparține sindicatului reprezentativ, care poate desemna un mandatar care să exercite în cadrul negocierii colective atribuțiile sindicatului prevăzute de lege. Firește, sindicatul reprezentativ poate împuternici orice persoană, fizică sau juridică, pentru a-l reprezenta în cadrul negocierii colective.

În vreme ce în privința desemnării reprezentanților salariaților (aleși și ne-aleși) există condiționări prevăzute de lege în virtutea faptului că reprezentarea se face în modalități diferite de cele prevăzute de dreptul comun, în sensul că formalitățile de împuternicire sunt simplificate, în ceea ce privește reprezentanții sindicatului reprezentativ nu există condiționare. Ei pot fi orice persoane care pot avea calitatea de mandatar, potrivit prevederilor Codului civil. Nu există reglementată nicio incapacitate specială cu privire la încheierea contractului de mandat între sindicatul reprezentativ, care are calitatea de reprezentant al salariaților în virtutea legii, și

av. dr. Andrei E. Săvescu, SVSA

mandatarul sindicatului. Dealtfel chiar și calitatea de reprezentant al sindicatului a președintelui sindicatului reprezentativ este reglementată de din Codul civil privitoare la mandat. Potrivit art. 209 alin. (3) din Codul civil, raporturile dintre persoana juridică (în speță sindicatul - s.n. A.E.S.) și cei care alcătuiesc organele sale sunt supuse, prin analogie, regulilor mandatului.

regulile

V. Având în vedere cele de mai sus, putem răspunde acum la întrebarea care a ocazionat acest studiu: *Poate un sindicat reprezentativ să fie reprezentat la negocierea și încheierea contractului colectiv de muncă la nivel de unitate, precum și în cazul conflictelor de interese, de către o federație sindicală care nu are reprezentativitate?* Răspunsul este, fără niciun dubiu, da. Reprezentarea sindicatului reprezentativ se poate face de către orice persoană, fizică sau juridică, fără nicio condiționare, în condițiile dreptului comun (art. 2009 și urm. din Codul civil).

Este lipsit de relevanță dacă respectiva federație sindicală a dobândit sau nu reprezentativitate. Reprezentativitatea federației sindicale prezintă relevanță juridică doar cu privire la faptul că afilierea la ea a unui sindicat nereprezentativ conferă împuterniciților dublu-mandatați (de acest sindicat și de federația reprezentativă la care el este afiliat), puterea de reprezentare a salariaților din unitate/grupuri de unități (art. 135 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 62/2011, la care ne-am referit mai sus). În ce privește sindicatul reprezentativ nu se pune problema ca acesta să desemneze reprezentanți ai salariaților la negocierea și încheierea contractului colectiv de muncă, ori în cazul conflictelor de interese, ca în cazul prevăzut de articolul mai sus menționat, întrucât sindicatul reprezentativ are el însuși calitatea de a reprezenta salariații. Reprezentarea salariaților revine, în cazul sindicatului reprezentativ, exclusiv acestuia, care este persoană juridică distinctă. Desemnarea persoanelor care reprezintă persoana juridică sindicat în exercitarea atribuțiilor prevăzute de lege pentru sindicate este la discreția sindicatului, a cărui libertate de decizie nu este și nu poate fi țărmurită.

În concluzie, sindicatul reprezentativ poate să-și desemneze ca reprezentant o federație sindicală la care acest sindicat este afiliat, indiferent dacă această federație este sau nu reprezentativă. Consecutiv, persoanele fizice care execută mandatul pot fi desemnate de către federația mandatar. Federația sindicală împuternicită trebuie să desemneze persoane fizice care să exercite efectiv puterile conferite de contractul de mandat încheiat între ea, în calitate de mandatar, și sindicatul reprezentativ, în calitate de mandant. Este pe deplin legal ca împuternicirea persoanelor fizice de către federație să se facă printr-un înscris separat și ulterior, cu precizarea că dovedirea calității de reprezentant al sindicatului reprezentativ trebuie să se facă, în fața angajatorului, cu două înscrisuri: împuternicirea acordată de sindicat federației și împuternicirea acordată de federație persoanei desemnate. Nimic nu se opune ca într-un singur înscris să fie consemnate ambele acte juridice de împuternicire.

av. dr. Andrei E. Săvescu, SVSA

